

21. INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

Statistika informační společnosti má za cíl na jedné straně poskytnout údaje o produkci a nabídce moderních informačních a komunikačních technologií, včetně údajů o investicích, zahraničním obchodu a kvalifikovaných lidských zdrojích v této oblasti, a na druhé straně přinést informace o rozšíření, míře a způsobu využívání těchto technologií a systémů v podnicích, domácnostech, veřejné správě, školství a zdravotnictví.

Pojem **informační a komunikační technologie** (dále jen ICT) obecně zahrnuje technologie, jako jsou mobilní telefony, počítače, internet a s nimi spojené systémy, aktivity a procesy, které se podílejí na zobrazení, zpracování, skladování a přenosu informací a dat elektronickou cestou.

Údaje uvedené v této kapitole byly získány převážně z pravidelných statistických zjišťování ČSÚ, a to především z ročních šetření o využívání ICT v jednotlivých sektorech společnosti, a dále ze statistik Českého telekomunikačního úřadu, Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Poznámky k tabulkám

Tab. 21-1. a 21-2. **Telekomunikační a internetová infrastruktura**

Údaje vychází, s výjimkou počtu registrovaných domén, z datových zdrojů Českého telekomunikačního úřadu.

Účastníkem veřejně dostupných služeb elektronických komunikací je ten, kdo uzavřel s podnikatelem poskytujícím tyto služby smlouvu na jejich odběr. Údaje v těchto tabulkách zahrnují pouze služby poskytované na maloobchodní úrovni, tj. služby poskytované koncovým uživatelům.

Účastnická stanice veřejné pevné telefonní sítě zahrnuje jak veřejně dostupné telefonní služby poskytované prostřednictvím PSTN linek (dříve Hlavní telefonní stanice), tak prostřednictvím VoIP linek.

Účastnická stanice PSTN (*Public Switched Telephone Network*) je definovaná jako soubor technických prostředků vymezený koncovým bodem (v provozu) veřejné komutované telefonní sítě a jednoznačně určeným ústředňovým zakončením. Účastnické stanice se dále člení na **bytové a podnikové**. Mezi účastnické stanice se řadí i **veřejné telefonní automaty**.

Účastnická stanice VoIP je hlasová služba poskytovaná prostřednictvím technologie VoIP (*Voice over Internet Protocol*), nazývaná také IP telefonie, která umožňuje přenos hlasu po datových sítích, založených na přepojování paketů a přenosu signálu prostřednictvím protokolu IP. Hlasové služby prostřednictvím technologie VoIP tvoří alternativu k hlasovým službám, poskytovaným prostřednictvím klasické pevné telefonní sítě, založené na propojování okruhů (komutovaná síť). Počet VoIP účastnických stanic odpovídá počtu aktivních geografických čísel, tj. počtu čísel využívaných účastníky.

SIM karta je účastnická karta, která slouží pro identifikaci účastníka ve veřejné mobilní telefonní síti. SIM karty zahrnují jak **předplacené (pre-paid) karty**, kdy zákazník neuzavírá s poskytovatelem žádnou smlouvu, pouze předem zaplatí určitou částku, ze které mu poskytovatel postupně odečítá platby za poskytnuté služby, tak i **tarifní (post-paid) karty**, kdy zákazníci mají s operátorem uzavřenou smlouvu, na jejímž základě platí za služby podle měsíčního vyúčtování.

Za **aktivní předplacené SIM karty** se považují pouze ty, které byly minimálně jednou za poslední tři měsíce použity pro originaci nebo terminaci volání, odeslání SMS, MMS nebo pro datové služby.

Za **širokopásmový přístup k síti internet (broadband)** se považuje přístup s nominální rychlostí ≥ 256 kb/s směrem k účastníkovi (*download*). Účastníkem této služby může být fyzická nebo právnická osoba, která má uzavřenou smlouvu s poskytovatelem služby. Určování množství účastníků této služby se měří počtem přístupových míst, na kterých je poskytována služba pro jednu z níže uvedených technologií používaných pro připojení k internetu. Ve většině případů odpovídá počtu uzavřených smluv na tyto služby na maloobchodní úrovni.

Širokopásmový přístup k síti internet pomocí technologie **DSL** (*Digital Subscriber Line*) umožňuje širokopásmové připojení prostřednictvím kovového vedení (telefonní linky). V současnosti jsou nejčastěji využívány typy ADSL a VDSL, které se vyznačují asymetrickým připojením, kdy je rychlost dat přenášejících k uživateli (*download*) vyšší než rychlost dat odcházejících od uživatele (*upload*).

Širokopásmový přístup prostřednictvím **sítě kabelové televize** (CATV) – počet přístupů je vyjádřen počtem **kabelových modemů**, prostřednictvím kterých je účastníkům poskytována služba širokopásmového přístupu k síti internet.

Širokopásmový přístup k síti internet pomocí **optických vláken** (FTTx) zahrnuje optické připojení typu FTTH (*Fiber To The Home*), kdy je optické vlákno vedeno až do bytu a optické připojení typu FTTB (*Fiber To The Building*), kdy je optické vlákno přivedeno jen k budově a přenos uvnitř budovy je zajišťován jiným způsobem (například rádiovou sítí nebo lokální sítí s pevným vedením).

FTTx (*Fiber To The x*) – obecné označení pro všechny typy širokopásmové síťové architektury, které využívají optické vlákno.

Širokopásmový **bezdrátový** přístup k síti internet zahrnuje připojení prostřednictvím rádiové linky jak v licencovaných kmitočtových pásmech (běžně využívány technologiemi kategorie FWA), tak i v nelicencovaných kmitočtových pásmech (nejčastěji na bázi technologie WiFi).

FWA (Fixed Wireless Access) – označení pro fixní bezdrátové připojení prostřednictvím rádiového spoje. Je charakteristické trvalým a pevným umístěním koncového zařízení. Někdy je tento typ připojení označován také jako **WLL (Wireless Local Loop)**.

WiFi – širokopásmové připojení prostřednictvím rádiové sítě s využitím technologie podle standardu IEEE 802.11. Někdy je tento typ připojení označován také jako **WLAN (Wireless Local Access Network)**.

Širokopásmový **mobilní přístup** k síti internet zahrnuje připojení prostřednictvím mobilní sítě v rámci standardní hlasové a datové služby (**dočasný/ ad-hoc přístup**) nebo přístup nabízený nezávisle na hlasových službách s možností **trvalé** dostupnosti (**dedicated přístup**). Tento přístup je uskutečněn pomocí SIM nebo datových karet či modemů podle standardu CDMA 2000 (*Code Division Multiple Access*), UMTS (*Universal Mobile Telecommunication System*) nebo LTE (*Long Term Evolution*). Počet standardních (dočasných) přístupů pomocí mobilní sítě je vyjádřen počtem aktivních SIM karet, které využívají ad hoc službu k přístupu k síti internet. Počet trvalých přístupů pomocí mobilní sítě je vyjádřen počtem aktivních SIM nebo datových karet, které využívají trvalou (*dedicated*) službu k přístupu k síti internet.

CDMA 2000 a **UMTS** jsou standardy ITU-2000 pro 3. generaci (3G) mobilních telefonních sítí umožňujících vysokorychlostní přenos dat včetně přístupu k síti internet.

Doména (internetová doména nebo také doménové jméno) je jednoznačné jméno (identifikátor) počítače nebo počítačové sítě připojené k síti internet. Doména druhého řádu, tj. název, se registruje u registrační autority, která je pověřena správou příslušných domén nejvyšší úrovně (*Top Level Domain*), např. .cz nebo .com.

Tab. 21-3. a 21-4. ICT odborníci

Odborníci v oblasti informačních technologií (**ICT odborníci**) se dělí na ICT specialisty a na ICT techniky. Základem pro toto členění je Klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO), která je národní statistickou klasifikací vypracovanou na základě mezinárodního standardu *International Standard Classification of Occupations (ISCO-08)*, jehož tvůrcem je Mezinárodní organizace práce (ILO). Vymezení ICT odborníků je provedeno na základě níže uvedených tříd, skupin a podskupin klasifikace CZ-ISCO, které vychází z doporučení Eurostatu a ILO:

ICT specialisté:

- 25 Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií;
 - 251 Analytici a vývojáři softwaru a počítačových aplikací;
 - 252 Specialisté v oblasti databází a počítačových sítí;
- 133 Řídící pracovníci v oblasti informačních a komunikačních technologií;
- 2434 Specialisté v oblasti prodeje informačních a komunikačních technologií;
- 2152 Inženýři elektroniky;
- 2153 Inženýři v oblasti elektronických komunikací (včetně radiokomunikací).

ICT technici:

- 35 Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií;
 - 351 Technici provozu a uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií a příbuzní pracovníci;
 - 352 Technici v oblasti telekomunikací a vysílání;
- 7422 Mechanici a opraváři informačních a komunikačních technologií.

Data za **počty ICT odborníků** (tab. 21-3.) pocházejí z VŠPS (v tabulce jsou uváděny průměrné údaje příslušného roku). Jelikož v roce 2011 došlo při vymezení ICT odborníků k přechodu na výše uvedenou klasifikaci CZ-ISCO, nejsou data od roku 2011 plně srovnatelná s předchozími lety. Podrobnější údaje o VŠPS lze získat v kapitole 10. Trh práce část B.

Data za **mzdy ICT odborníků** (tab. 21-4.) pocházejí ze strukturální mzdové statistiky a jsou k dispozici ve srovnatelné časové řadě až od referenčního roku 2011, kdy jsou dopočítávány na celkovou populaci zaměstnaných osob v České republice. Podrobnější údaje o strukturální mzdové statistice v členění podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO lze získat v kapitole 10. Trh práce část A, a to konkrétně v poznámkách k tabulkám 10-4. a 10-5.

Tab. 21-5. a 21-6. Investice do ICT vybavení a softwaru

Pod pojmem investic do ICT vybavení a softwaru se v těchto tabulkách rozumí tvorba hrubého fixního kapitálu (P.51), jež zahrnuje pořízení fixních aktiv (P.511) a náklady na převod vlastnictví nevyroběných aktiv (P.512) do následujících skupin CZ-CPA:

ICT vybavení:

- 26.2 Počítače a periferní zařízení;
- 26.3 Komunikační zařízení;
- 26.4 Spotřební elektronika.

Software:

- 58.2 Vydávání softwaru;
- 62.0 Služby v oblasti programování a poradenství a související služby;
- 63.1 Zpracování dat, hosting a související služby; obsah webových portálů.

V roce 2014 došlo v rámci revize národních účtů podle nového mezinárodního Standardu národního účetnictví ESA 2010 ke změně pojetí investic v oblasti informačních a komunikačních technologií. Změna pojetí, která znamenala významný nárůst investic v této oblasti, byla zpětně promítnuta do celé sledované časové řady.

Jedná se především o zahrnutí výdajů na drobný majetek, jako jsou „chytré“ telefony, notebooky nebo tablety, které se používají ve výrobním procesu po dobu delší než jeden rok, do investic (kapitalizace drobného majetku). Podle předchozího Standardu národního účetnictví ESA 1995 byly tyto výdaje považovány za mezispotřebu. V rámci revize národních účtů došlo i k zpřesnění výpočtu kapitalizace softwaru vyvíjeného ve vlastní režii.

Investice do počítačového a telekomunikačního vybavení se staly součástí nově vzniklé položky nefinančních aktiv: „Prostředky informační a komunikační technologie (AN.1132)“. Software (AN.1173) nově zahrnuje dvě položky, a to „Počítačové programové vybavení“ (AN.11731) a „Databáze“ (AN.11732).

Data pocházejí ze statistik ročních národních účtů. Podrobnější informace lze získat v kapitole 5. Národní účty.

Tab. 21-7. až 21-8. Zahraniční obchod s ICT zbožím a službami

Zboží a služby v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen **ICT zboží a služby**) jsou definovány jako zboží nebo služby, jejichž hlavní funkcí je uskutečnění nebo umožnění komunikace nebo zpracování informací, včetně jejich přenosu a zobrazení elektronickou cestou (OEC2 2009).

Seznam ICT zboží použitý pro statistiku zahraničního obchodu vychází z Harmonizovaného systému (HS2007), klasifikace zboží používané v mezinárodním obchodě. ICT zboží je pro účely statistiky zahraničního obchodu rozděleno do následujících pěti hlavních kategorií:

- Komunikační zařízení;
- Počítače a periferní zařízení;
- Spotřební elektronika;
- Elektronické součástky;
- Díly a součástky ICT j. n.

Detailní vymezení základních skupin ICT zboží jsou k dispozici na webových stránkách ČSÚ, v sekci Statistiky – Informační technologie – Informační ekonomika pod odkazem Zahraniční obchod s ICT zbožím.

Data za vývoz a dovoz ICT zboží pocházejí z datových výstupů statistiky zahraničního obchodu (databáze statistiky zahraničního obchodu ČSÚ). Podrobnější informace lze získat v kapitole 11. Zahraniční obchod.

Z důvodu podstatných změn ve vymezení a obsahu jednotlivých položek ICT zboží v klasifikaci HS2007 proti její předchozí verzi z roku 2002 (HS 2002), nejsou údaje o zahraničním obchodu s ICT zbožím v členění podle výše uvedených pěti kategorií před rokem 2007 ve statistické ročence publikovány.

Data za vývoz a dovoz ICT služeb pocházejí z přímého šetření ČSÚ u respondentů o vývozu a dovozu služeb. Jednotlivé položky ICT služeb jsou vymezeny podle Číselníku služeb za rok 2009, jenž obsahuje třímístné numerické kódy služeb na základě mezinárodní klasifikace EBOPS 2002 (Rozšířená klasifikace služeb v platební bilanci). ICT služby se dělí do dvou základních kategorií:

- Telekomunikační služby – kód 247;
- Počítačové služby – kód 262 a 263.

Telekomunikační služby zahrnují především transakce mezi českými a zahraničními telekomunikačními operátory za uskutečněné mezinárodní hovory prostřednictvím pevných nebo mobilních telefonních sítí. U vývozu telekomunikačních služeb jde v případě telefonního hovoru ze zahraničí do České republiky o platbu, kterou obdrží český operátor od zahraničního operátora za zprostředkování mezinárodního hovoru. U dovozu telekomunikačních služeb jde v případě telefonního hovoru z České republiky do zahraničí o platbu českého operátora zahraničnímu operátoru za zprostředkování mezinárodního hovoru. Mezi ostatní telekomunikační služby patří i poplatky za přístup k internetu, kabelové televizi a dalším počítačovým sítím včetně poskytování služeb jako je elektronická pošta, videokonference či šíření audiovizuálního signálu po internetu, kabelových sítích nebo prostřednictvím satelitů.

Počítačové služby tvoří především **poradenské služby** v oblasti technického (hardware) a programového (software) vybavení počítačů včetně údržby a opravy tohoto vybavení a služby související se zpracováním dat. Patří sem i nákup a prodej individuálně přizpůsobeného softwaru na zakázku a jeho aplikací (**originální počítačový software**), vč. nákupu a prodeje vlastnických práv k tomuto softwaru nebo licenčních poplatků za používání tohoto softwaru. Dále sem patří nákup a prodej **standardního softwaru** a aplikací dodávaných přes internet, vč. nákupu a prodeje vlastnických práv k tomuto softwaru nebo licenčních poplatků za používání tohoto softwaru. Nepatří sem nákup nebo prodej standardních softwarových balíků dodávaných na fyzických nosičích (CD-ROM, flash disk atd.) nebo jako součást hardwarového vybavení (např. produkty Microsoft, které se považují za zboží a vykazují se v rámci zahraničního obchodu se zbožím. Mezi počítačové služby nepatří ani nákup nebo prodej trvalých licencí k užívání standardních softwarových balíků dodávaných na fyzických nosičích nebo jako součást hardwarového vybavení.

Tab. 21-9. Základní ukazatele podnikatelských subjektů odvětví informační ekonomiky

Sektor informační ekonomiky je nové alternativní seskupení ekonomických činností vymezené v rámci revidované Mezinárodní standardní klasifikace všech ekonomických činností ISIC Rev. 4 a definované podle standardů OECD pro ekonomické činnosti zařazené do ICT sektoru a do informačního a mediálního sektoru.

ICT sektor je definován jako kombinace ekonomických činností produkujících výrobky (technologie) a poskytujících služby, jež jsou primárně určeny ke zpracování, komunikaci a distribuci informací elektronickou cestou, včetně jejich pořízení, ukládání, přenosu a zobrazení.

Informační a mediální sektor je definován jako kombinace ekonomických činností produkujících, vydávajících a/nebo šířících obsah primárně určený k informování, vzdělávání a/nebo pobavení lidí prostřednictvím masových médií (komunikačních prostředků).

Do sektoru informační ekonomiky se zařazují ekonomické subjekty, jejichž převažující činnosti patří do následujících skupin a tříd CZ-NACE:

Výroba ICT:

- skupina 26.1 – Výroba elektronických součástek a desek;
- skupina 26.2 – Výroba počítačů a periferních zařízení;
- skupina 26.3 – Výroba komunikačních zařízení;
- skupina 26.4 – Výroba spotřební elektroniky;
- skupina 26.8 – Výroba magnetických a optických médií.

Obchod s ICT:

- skupina 46.5 – Velkoobchod s počítači a komunikačním zařízením.

Telekomunikační činnosti:

- skupina 61.1 – Činnosti související s pevnou telekomunikační sítí;
- skupina 61.2 – Činnosti související s bezdrátovou telekomunikační sítí;
- skupina 61.3 – Činnosti související se satelitní telekomunikační sítí;
- skupina 61.9 – Ostatní telekomunikační činnosti.

Služby v oblasti IT:

- skupina 58.2 – Vydávání softwaru;
- třída 62.01 – Programování;
- třída 62.02 – Poradenství v oblasti informačních technologií;
- třída 62.03 – Správa počítačového vybavení;
- třída 62.09 – Ostatní činnosti v oblasti informačních technologií;
- skupina 63.1 – Činnosti související se zpracováním dat a hostingem; činnosti související s webovými portály;
- skupina 95.1 – Opravy počítačů a komunikačních zařízení.

Informační a mediální činnosti:

- skupina 58.1 – Vydávání knih, periodických publikací a ostatní vydavatelské činnosti;
- skupina 59.1 – Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů;
- skupina 59.2 – Pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti;
- skupina 60.1 – Rozhlasové vysílání;
- skupina 60.2 – Tvorba televizních programů a televizní vysílání;
- skupina 63.9 – Ostatní informační činnosti.

Ukazatele v této tabulce byly získány z ročního strukturálního šetření ekonomických subjektů vybraných produkčních odvětví poskytujících detailnější okruh definitivních dat, která jsou ale k dispozici s větším časovým zpožděním. Podrobnější informace o publikování údajů z ročního strukturálního šetření ekonomických subjektů vybraných produkčních odvětví lze získat v kapitole **15. Průmysl**.

Definice ukazatelů zaměstnanosti jsou uvedeny v kapitole **10. Trh práce**, metodická náplň finančních ukazatelů je uvedena v kapitole **15. Průmysl** a definice ukazatelů tržeb v kapitole **18. Obchod, ubytování, stravování a cestovní ruch**.

Tab. 21-10. až 21-13. ICT a jejich využívání v podnicích

Údaje vycházejí z **Ročního statistického šetření o využívání ICT v podnikatelském sektoru**. Toto šetření je prováděno na výběrovém vzorku cca 9 tisíc podniků s 10 a více zaměstnanými osobami ve vybraných odvětvích. Výsledky jsou pak dopočítány na celkovou populaci sledovaných podniků.

Referenčním obdobím je leden příslušného roku (např. leden 2015), v případě elektronického obchodování a využívání internetu ve vztahu k veřejné správě (tab. 21-11. až 21-13.) jsou pak data vztažena k celému příslušnému roku (např. rok 2014).

Intranet – interní počítačová síť využívající stejné protokoly jako internet, ale poskytující obsah a služby výhradně uvnitř firmy. Jde nejčastěji o interní webové stránky a jejich aplikace, které nejsou přístupné externím subjektům.

Úplná elektronická podání určená pro veřejnou správu – podání, které je vyřízeno bez nutnosti použití papírové formy dokladů a osobní návštěvy úřadu státní správy.

Elektronické obchodování – nákup nebo prodej (zadání nebo akceptace objednávek) přes internet nebo ostatní počítačové sítě prostřednictvím webových stránek nebo pomocí elektronické výměny dat (EDI), a to bez ohledu na způsob platby nebo realizace dodávky. Nezahrnují se zde nákupy (prodeje) realizované na základě objednávek, které byly připraveny z informací získaných na internetu, ale podány klasickou cestou (telefon, fax, písemná objednávka) nebo prostřednictvím e-mailu.

Tab. 21-14. až 21-17. **Spotřební výdaje domácností za ICT vybavení a služby a Domácnosti s pevnou telefonní linkou a mobilním telefonem**

Tabulky obsahují údaje výběrového šetření **Statistiky rodinných účtů (SRÚ)**, které sleduje hospodaření domácností a poskytují informace o výši jejich vydání a struktuře spotřeby. Ze stejného zdroje pocházejí i údaje o vybavenosti domácností pevným a mobilním telefonem – stav ke konci sledovaného roku. Podrobnější metodologické informace o SRÚ a interpretaci jejich výstupů lze získat v kapitole 9. Příjmy a výdaje domácností.

Tab. 21-18. až 21-25. **ICT v domácnostech a jejich využití mezi jednotlivci**

Údaje vycházejí z **Výběrového šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci**, které bylo od roku 2005 realizováno v rámci VŠPS a od roku 2012 se provádí v rámci Integrovaných šetření v domácnostech (IŠD). Šetření je prováděno formou osobního interview s využitím osobního počítače (*Computer Assisted Personal Interviewing – CAPI*), a to na výběrovém vzorku cca 10 000 jednotlivců ve věku 16 let a více. Shodně s metodikami VŠPS a IŠD proběhlo převážení výsledků na celkovou sledovanou populaci České republiky.

U údajů za **domácnosti** je zjišťován aktuální stav v období šetření (2. čtvrtletí sledovaného roku), údaje za **jednotlivce** se vztahují k posledním třem měsícům před uskutečněním šetření, kromě údajů o využívání internetu k nakupování (tab. 21-24.) a ve vztahu k veřejné správě (tabulka 21-25.), kde je referenčním obdobím posledních 12 měsíců před šetřením.

Domácnosti s počítačem – zahrnuje všechny domácnosti, jež v době šetření uvedly, že alespoň jeden člen jejich domácnosti měl doma přístup k osobnímu počítači. Domácnost osobní počítač vlastnit nemusí, může se jednat o služební počítač, počítač půjčený od přátel apod. Mělo by se však jednat o funkční počítač přítomný doma. Přenosný počítač být stále doma nemusí, lze ho používat např. v práci či ve škole.

Přenosný počítač – jedná se o typ osobního počítače, který lze využívat na různých místech, neboť je lehký (nejčastěji v rozmezí 1–3 kg) a malý. Přenosný počítač lze napojit na elektrickou síť, ale funguje i na vlastní zdroj baterie. Nejčastěji používanými názvy pro přenosný počítač je **notebook**, resp. **laptop**. Za přenosný počítač považujeme i **tablet**, tj. počítač vybavený dotykovou obrazovkou.

Domácnosti s internetem – zahrnuje všechny domácnosti, jež v době šetření uvedly, že alespoň jeden člen jejich domácnosti měl doma přístup k internetu. Nezáleží na typu používaného zařízení (stolní počítač, přenosný počítač, mobilní telefon, digitální televize, herní konzole nebo jiné zařízení), ani na způsobu připojení.

Vysokorychlostní internet – jedná se o připojení k internetu s rychlostí stahování nad 256 Kb/s.

Způsob připojení domácnosti k internetu – zahrnuje pouze typ připojení domácnosti jako takové dodávané poskytovatelem a nikoli způsob případného sdílení tohoto připojení více počítači v rámci jedné domácnosti.

Domácnosti s dětmi – domácnosti s nezaopatřenými dětmi definovanými jako děti/osoby do skončení povinné školní docházky a poté, nejdéle však do věku 26 let, osoby dále studující (více viz §11 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů).

Domácnosti důchodců – jsou domácnosti, kde žijí pouze osoby starší 65 let. Může se jednat o domácnosti jednotlivců či domácnosti, kde žije manželský pár, přičemž oba manželé jsou starší 65 let.

Za **jednotlivce používající ICT** (uživatelé mobilního telefonu, počítače nebo internetu) jsou považováni ti jednotlivci, kteří použili tyto technologie alespoň jednou v posledních třech měsících, a to kdekoliv (doma, v práci, ve škole apod.) a pro jakýkoliv účel (soukromý i pracovní).

Použití internetu – rozumí se jakákoliv aktivní činnost na internetu, např. prohlížení webových stránek, stahování souborů, používání e-mailů, z jakéhokoliv místa (domácnost, škola, práce atd.), pro jakýkoliv účel (soukromý, pracovní atd.), a to jak na počítačích (i přenosných), tak na mobilních telefonech, smartphonech, herních konzolích atd.

Jednotlivci používající internet v mobilu – zahrnuje osoby, které uvedly, že alespoň jedenkrát v posledních třech měsících použily mobilní telefon (smartphone) pro přístup ke službám internetu. Nezáleží přitom, zda se jednalo o použití telefonu soukromého, či služebního, případně zapůjčeného a nezáleží ani na druhu připojení, který byl k přístupu na internet použit (mobilní síť, WiFi).

Internetové činnosti – sledovány jsou činnosti na internetu, kterým se respondent věnoval pro **soukromé účely** v posledních třech měsících před šetřením. Pouze u on-line nákupu a použití internetu ve vztahu k veřejné správě je referenčním obdobím posledních 12 měsíců před šetřením.

Jednotlivci využívající na internetu sociální síť – jedná se o aktivní účast v posledních třech měsících v diskusních fórech nebo chatech, připojování se k zájmovým skupinám v rámci sítě a navazování kontaktů. Sociální síť je on-line služba, která svým uživatelům umožňuje založení tzv. profilu (vyplnění informací o sobě, nahrání fotografií apod.) a následně pak sdružování se s ostatními uživateli (např. na základě přátelství v reálném životě či společných zájmů a hobby) a komunikaci prostřednictvím této sítě.

Nakupující na internetu – jedná se o osoby, které v posledních 12 měsících zakoupily nebo objednaly jakékoliv zboží či služby elektronickou cestou. Jedná se o nákup pro soukromé účely. Nejedná se o nákup pro zaměstnavatele, školu či jiné organizace. Zboží/služby nemusí být placeny přes internet, dodání zboží či služeb je možné on-line (po internetu) nebo off-line (poštou nebo osobně). Za nákup přes internet se nepovažuje pouhé rozhodnutí o uskutečnění nákupu na základě informací získaných přes internet a stejně tak nákupy realizované na základě objednávek, které byly uskutečněny prostřednictvím klasického, ručně psaného a odeslaného e-mailu.

Kategorie vzdělání – údaje pro tuto kategorii jsou publikovány za věkovou skupinu 25 a více let. Mezi jednotlivci ve věku 16–24 let je velmi mnoho studentů, kteří mají nízké nejvyšší dosažené vzdělání, ale ICT využívají velmi intenzivně. Nezapočtení věkové skupiny 16–24 let tak umožňují přesnější posouzení vlivu vzdělání na využívání ICT.

Student – jednatel, který studuje a zároveň je ekonomicky neaktivní, tj. nemůže být klasifikován ani jako zaměstnaný, ani jako nezaměstnaný.

Tab. 21-26. Počítače ve školách

Údaje o vybavenosti škol v České republice informačními technologiemi pocházejí z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které sbírá údaje o dostupné IT infrastruktuře na základních, středních a vyšších odborných školách.

Z metodologických důvodů jsou celková průměrná čísla za Českou republiku nižší než čísla u jednotlivých stupňů škol. Důvodem je skutečnost, že v mnoha školních budovách probíhá výuka více stupňů škol, a proto jeden počítač bývá často dostupný a započítán pro žáky několika stupňů. Do průměru za všechny stupně škol je však započítán pouze jednou.

* * *

Další údaje jsou dostupné na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– www.czso.cz/csu/czso/informacni_technologie_pm